

ICOHTEC KOKOONTUI PEKINGISSÄ OSANA TIETEENHISTORIAN MAAILMANKONGRESSIA

Timo Myllyntaus

Neljän vuoden väliajoin kokoontuva The International Congress of History of Science pidettiin tällä kertaa Kiinan pääkaupungissa. Kokouspaikkana oli suuri Ystävyysshotelli, joka kooltaan vastasi pienen yliopiston kampusta. Kongressiin osallistui noin 960 osanottajaa 57 maasta. Suomesta mukana oli kolme henkilöä.

Virallisena pääteemana oli Globalisaatio ja moninaisuus: tieteen ja teknologian difuusio läpi historian. Tätä problematiikkaa käsiteltiinkin monissa istunnoissa. Silti yksittäinen aihepiiri, joka kongressissa nousi näkyvimmin esille, oli Albert Einsteinin juhluvuosi. Onhan nyt kulunut tasan sata vuotta siitä, kun 26-vuotias Einstein, sveitsiläisen patenttitoimiston alempi sihteeri, julkaisi 26 artikkelia yhtenä ja samana vuonna. *Annus Mirabilis*en vuodesta 1905 teki kuitenkin se, että noista artikkeleista viisi oli tieteenhistorian kannalta käänteentekeviä. Yksi näistä artikkeleista käsitteli Max Planckin kvanttihypoteesin yleistyksen pohjalta tehtyä valosähköisen ilmiön teoriaa, ja se tuotti Einsteinille Nobelin fysiikanpalkinnon vuonna 1921.

Maailmankongressissa pidettiin kaikkiaan noin sata istuntoa, joista The International Committee for the History of Technology (ICOHTEC) oli organisoimut neljä. Ensimmäinen käsitteli kiinalaisia ja länsimaisia arkipäivän teknologioita, toinen

teknologian siirtoa ja kulttuuria sekä kolmas puolestaan tietokoneverkkoja, Internetiä ja ”nettikansalaisuutta”. Neljäs oli yhdessä James Williamsin ja Anthony Strangesin kanssa järjestämäni istunto aiheesta *Technological Landscapes and Environmental Pollution*. Tästä teemasta pidettiin kuusi esitelmää. Aiheina olivat teollistuvan sodan ympäristövaikutukset 1800-luvulla, ilmansaastumisen tutkineet urauurtavat tiedemiehet, diesel-moottoreiden kehitys tiukentuvien ympäristönormien paineessa, tapaus-tutkimus Niagaran yliopiston kohtaamasta ympäristökriisistä naapurustossaan sekä Kalifornian kaupunkien rakennetun ympäristön arvot ja uhat. Jan Kunnaksen kanssa olin laatinut kuudennen esitelmän aiheesta *The Environmental Kuznets-Curve Hypothesis under Reevaluation: Cumulative Effects and the Question on Causation*. Se tarkasteli CO₂- ja SO₂-päästöjen ja kansantalouden kasvun välistä suhdetta 1800-luvun alkupuolelta 2000-luvun alkuun. Kohdemaina käsitelimme Suomea, Ruotsia, Tanskaa ja Sveitsiä

Kongressin alussa ICOHTEC piti oman yleiskokouksensa, jossa vedettiin uusia linjauksia tulevalle toiminnalle sekä tehtiin henkilövalintoja. Hamburgin Bundeswehryliopiston professori Hans-Joachim Braun valittiin ICOHTECin uudeksi presidentiksi seuraavaksi nelivuotiskaudeksi, minut valittiin hänen seuraajakseen pääsihteerin tehtävään ja saksalainen Stefan Poser valittiin järjestön tiedotuslehden *Newsletterin* toimittajaksi. Kongressiviikon lopussa pidetyssä Tieteen historian ja filosofian kansainvälisen unionin yleiskokouksessa päätettiin vahvistaa teknologian asemaa, sillä näitä kongresseja järjestävän elimen nimeen liitettiin uusi termi, teknologia. Nyt sen uusi nimi on *Division of History of Science and Technology*.

ICOHTECin seuraava, 33. symposium pidetään Leicesterin yliopistossa Keski-Englannissa 15–20 elokuuta 2006. Pääteemaa *Transforming Economies and Civilizations: The Role of Technology* on tarkoitus käsitellä

longue durée eli pitkän keston historian näkökulmasta; alateemoja on alustavasti kaaavailtu toista tusinaa. Kööpenhaminan teknillinen korkeakoulu järjestää vuoden 2007 symposiumin. Vuoden 2008 symposiumin järjestelyt ovat toistaiseksi avoimia. Sen jälkeen vuonna 2009 tieteen historian maailmankongressi kokoontuu jälleen ja kokouskaupunkina tulee olemaan Budapest, ja tuossa jättikongressissa toivon mukaan järjestetään jälleen 3–6 ICOHTEC-istuntoa aiemman käytännön mukaisesti.

Lisätietoja:

<http://www.icohtec.org>

<http://2005bj.ihns.ac.cn/>

Kirjoittaja on Turun yliopiston Suomen historian professori

TEKNOLOGIA, TIETEEN- TUTKIMUS JA HISTORIA

Kimmo Antila & Mikko Kylliäinen

Tampereen yliopistossa 18.10.–19.10.2005 järjestetty seminaari houkutteli kolmisenkymmentä tutkijaa ja muitakin aiheesta kiinnostuneita keskustelemaan ja kuulemaan esitelmää teknologian- ja tieteentutkimuksen yhteyksistä historiaan. Seminaarin olivat järjestäneet Tampereen yliopiston tieteen-, teknologian- ja innovaatiotutkimuksen ryhmä TaSTI, Tieteiden ja teknologian historian valtakunnallinen verkosto Torus, Tekniikan historian seura THS ry ja Tampereen yliopiston historiatieteen laitos.

Seminaarin päävieraana oli professori Henrik Björck Göteborgin yliopistosta. Hän on aate- ja oppihistorioitsija, joka on tutkinut viimeisten vuosien aikana Ruotsin toiseksi suurimman teknillisen yliopiston Chalmersin historiaa¹.

Björck kertoi seminaarin aluksi teknologian ja innovaatioiden tutkimuksesta Ruotsissa. Alan oppituleja ja tutkimusyksiköitä on useissa yliopistoissa sekä teknillisissä korkeakouluissa ja ne ovat yleensä monitieteisiä. Teknologian historian tutkijoita yhdistää kuninkaallisen tiedeakatemian yhteydessä toimiva Svenska nationalkommittén för teknikhistoria (SNT) Se on löyhä yhteenliittymä, jolla ei ole palkattua henkilökuntaa Sen tärkeimmät toimintamuodot ovat aikakauskirja Polhemin julkaiseminen ja konferenssin Teknikhistoriska dagar järjestäminen joka toinen vuosi. Vuonna 2006 konferenssi järjestetään Upsalassa. SNT on parhaillaan järjestämässä uudelleen toimin-

